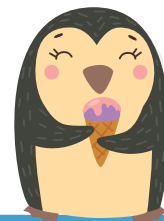

14. füzet

Állatkerti világ

Állatkerti állatok

Családi foglalkoztató füzet

Milyen témakörrel fogunk foglalkozni a családi foglalkoztató füzetben?

Őszi digitális állatkert sorozatunk ezen füzetében a témánk: állatkerti állatok.

A sorozat összeállításánál óvodai témaköröket és kiegészítő témaköröket vettünk alapul a 14 rész kialakításában, majd ezeket korosztályoknak megfelelő problémafelvetésekkel és feladatokkal tettük teljessé egészen az általános iskola 8. osztályig.

De nem csak egyszerűen témákat dolgozunk fel, hanem állatkerti élethelyzeteket is megmutatunk. Az első téma alkalmával például megismertük azt az állatos körzetvezetőt, aki végigkísér a sorozatban bennünket. Későbbiekben kitalálhatjuk az állatkertünk nyitvatartását, kifutókat tervezhetünk, programokat találhatunk ki, takarmányt rendelhetünk az állatoknak, stb. A feladatmegoldás mellett, pedig el is játszhatjuk az általunk készített állatkertben (nyári digitális állatkert sorozatból) a különböző helyzeteket.

Milyen fejezetekre tagolódik a kreatív foglalkoztató füzet?

1. Bevezető - Az adott témáról egy holisztikus szemléletű összefoglaló írás.
2. Gyakorló feladatok történetbe ágyazva - Korosztályonként különböző feladattípusok felfűzve egy téma problémakörére és ismeretanyagára.
3. Kézműves foglalkoztató - "Zöld" elkötelezettségű, azaz elsősorban és ahol lehet gyűjtögetésre épít: mind a természetes alapanyagok (levelek, termések, vesszők, stb.), mind a hétköznapiak során keletkező "hulladékok" (hengerek, kartonok, tasakok, dugók, üvegek, stb.) tekintetében. Kivitelezésben a viszonylagos egyszerűsége, a könnyű megvalósíthatóságra törekszünk, hiszen a cél az alkotás, a kreatív szemlélet megkedveltetése.
4. Megoldások – A második téma megjelenését követően, minden héten megjelenik az előző füzet megoldása, így otthon egyszerűen ellenőrizhető, hogy kellően ügyesek voltunk-e az előző alkalommal.

Keresd a füzetben a sárga jelzésű feladatokat, ha óvodába jársz vagy most kezdted az iskolát - vagyis ha még nem tudsz írni, olvasni!

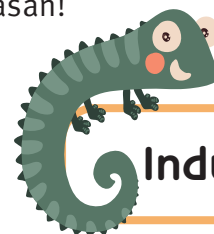
Kérj szüleidtől, nagyszüleidtől vagy nagyobb testvéredtől segítséget a feladatok megoldásához!

Keresd a füzetben a kék jelzésű feladatokat, ha alsós vagy és tudsz már olvasni!

Keresd a füzetben a zöld jelzésű feladatokat, ha nemrég kezdted a felső tagozatot!

Keresd a füzetben a lila jelzésű feladatokat, ha már nagyobb vagy!

És az se baj, ha az egész család együtt dolgozik a feladatok megoldásán!

Induljon a játék!

Állatkerti szerepjáték

Az első füzetben megalkottuk az állatos körzetvezető személyét és a rendezvényszervező munkatársával is találkoztunk. A második füzetben a karbantartó bőrébe bújhattunk a harmadik füzet segítségével a lepkeházi gondozó és kertész munkatársakkal találkoztunk. A negyedik füzetben a fókák gondozójának feladataiba és kihívásaiba tekintettünk be. Az ötödik füzetben a takarmányellátási csoport tagjainak segíthettünk. A hatodik füzetben a körzetvezető feladatait oldhattuk meg, a hetedik füzetben állatgondozóként tevékenykedhettünk. A nyolcadik füzetben a grafikus munkakörével ismerkedtünk meg. A kilencedik füzetben az állatorvos és a szővivő mindennapjaiba tekintettünk bele. A tizedik részben a rovaros állatgondozóval, a tizenegyedik füzetben a mentőhelyi állatgondozóval találkozhattunk. A tizenkettedik füzetben közelebb kerülhettünk ahhoz, mit is csinál egy állatbemutató munkatárs.

Emlékszel, hogy a tizenharmadik füzetben mely területen dolgozó munkatárssal ismerkedhettél meg?

Döntsd el, hogy ki segített az állatos körzetvezetőnek az előző füzetben!
Színezd ki azt a figurát, akit választottál!

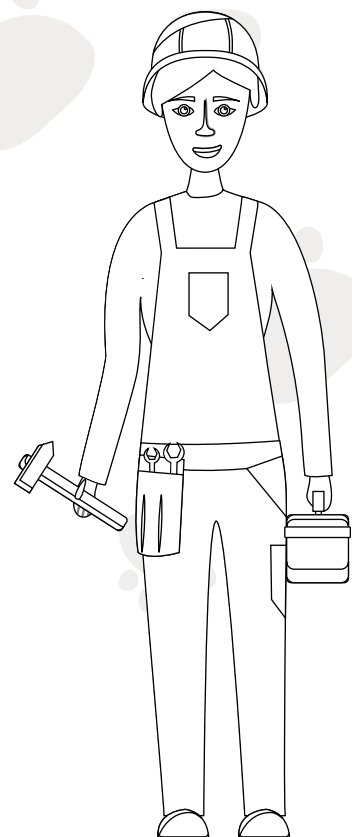
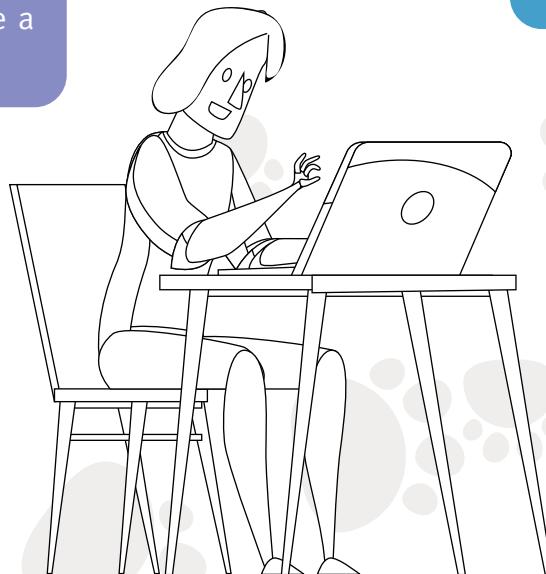
Vajon mit mondhat egy bemutatkozás során ez a munkatárs? Mutasd be a választott figurát!

vagy

Röviden mutakozz be és mesélj arról, miért téged választottak erre a pozícióra!

Milyen feladatokat oldott meg ez a munkatárs?
Mondj legalább 3 dolgot!

Vajon hogy hívhatják ezt a munkatársat? Adj vicces nevet neki!

Állatkertek

Az állatokban minden kor embere gyönyörködött. Az ókortól kezdve biztosan, erről az egyiptomi halotti kamrák festményei, az obeliszkek, templomok domborművei pontos információkkal szolgálnak. Az ősemberről „csak” azt tudjuk, hogy a máig felfedezett barlangokban csodálatos állatábrázolásokat hagytak ránk. A céljukról ma megoszlanak a vélemények: művészettörténészek, történészek és néprajztudósok állnak elő újabb és újabb elképzelésekkel. A közkeletű, sokáig fenntartás nélkül elfogadott vadászmágia mellé a kultikus, totemisztikus illetve csoportkohéziót erősítését célzó rítusok díszleteként értelmező nézetek is napvilágot látnak.

A későbbi korok állatparkjairól már írásos emlékek is megőrződtek, melyek megkönnyítik a történészek, állatkert-kutatók dolgát. A nagyhatalmú uralkodók – az asszír királyoktól kezdve a mi Mátyás királyunkig – szívesen létesítettek vadasparkokat, ahol a növényevő állatok szabadon, azaz nem ketrecekben, élhettek. Feljegyzések tanúsítják, hogy fejedelmi ajándékként érkeztek elefántok, zsiráfok, oroszlánok, leopárdok a királyi, főúri udvarokba a középkori és újkori Európában egyaránt.

A XIX. században ezek a menaszériák már a nagyközönség számára is látogathatóvá váltak, de a szűk ketrecekbe zárt, folyamatosan ott tartott állatok sorsába belegondolva ma már rögtön az állatvédelmi hatósághoz fordulnánk. Óriási előrelépés mind a tartási körülményeket, mind a látványt tekintve a XX. század elejétől a Hagenbeck-féle száraz árkos rendszer, melynek a mi állatkertünkben is a mai napig vannak nyomai, részletei.

A nagyobb, tágasabb kifutók biztosítása, az élőhelyhez hasonló körülmények megteremtése ma alaptörekvés, ugyanakkor felveti azt a problémát, hogy az állat el tud bújni, nem mindig látható igazán, amit időnként egy-egy ingerült látogató az orrunk alá is dörgöl. Nehéz probléma, nagy feladat továbbra is, hogy mindkét fél – látogató és a bemutatott állat maximális jó érzését egyszerre tudjuk biztosítani az állatkertekben.

Sok vitában jelenik meg újra meg újra a szabadság – rabság kérdése. Manapság az állatkertekben már szinte csak olyan egyedek élnek, melyek sosem voltak „szabadok”, azaz szüleik is állatkerti lakók voltak. Ugyanekkor tudnunk kell azt is, hogy sok állat természetes élőhelye mára gyakorlatilag elfogyott – ezek az erősen veszélyeztetett fajok, melyeknek talán utolsó menekülési útvonala az állatkertekbe vezet. Itt, a mi kertünkben ilyen állat például a tarvarjú.

A fenti példa is mutatja, hogy az állatkertek a szórakoztatás mellett ma már nagy hangsúlyt fektet a tudományos és prevenciós munkára. Mi lehet a prevenció célja? A cél többek között a kihalás szélére került, a „szabad” természetben már nem található fajok oltalmazása, visszatelepítésük körülményeinek biztosítása. Öröm az örömben: több állatkert összefogásával, évtizedes munkájával néhány fajt sikerült újra meghonosítani eredeti élőhelyén, így például az európai bölényt vagy a Przsevalszkij-lovat.

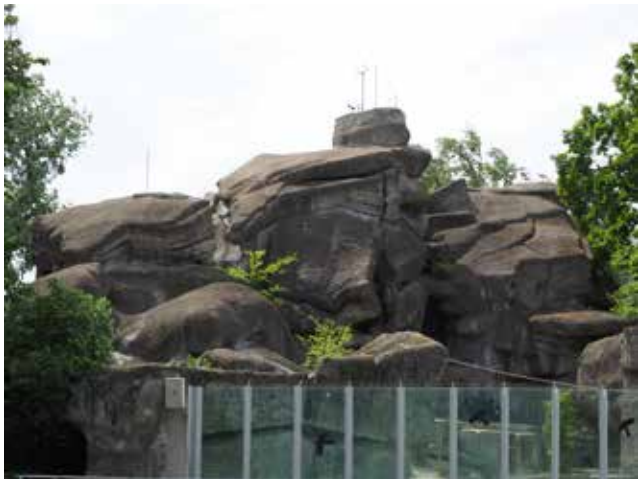
Hallottad már?
R. Strauss: Imigyen szóla
Zarathustra – Nyitány, 1896

Láttad már?
Jan Bruegel: Paradicsomi táj Noé
bárkájába tartó állatokkal, 1613-1615

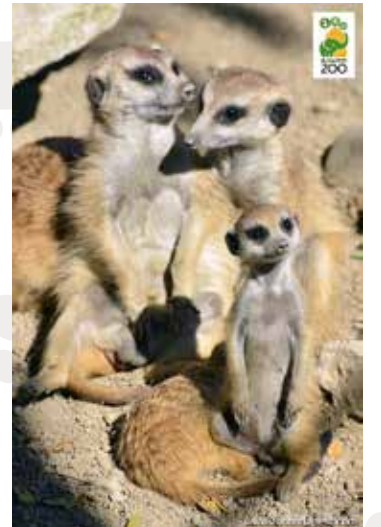
Állatkertünk három jellegzetes részét láthatod a fotókon. Rajzold melléjük azokat az állatokat, melyek itt élnek!

1.

A gyerekek állatkerti sétát tesznek. A gyerekek útvonalának megrajzolását piros pöttyökkel elkezdtem. Az elefántbikától szeretnének a játszótérre eljutni a gyerekek. Merre mehettek? A térképészlet körül látsz néhány fotót segítségek. Jelöld a térképen az útvonalukat!

2.

www.zoobudapest.com

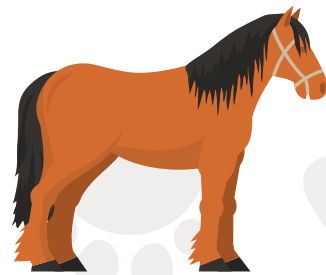
www.zoobudapest.com

Találd ki, milyen állatokat rejtene a képsorozatok!

3.

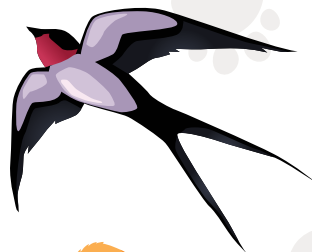
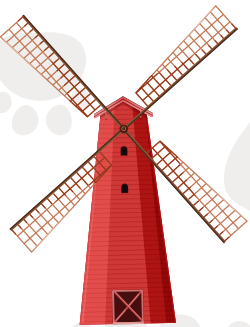
M=J

A szó-játékban megtornáztathatod az agyad. Képeket fogsz látni, amiket ha megnevezel, tovább kell gondolnod. Milyen állat jut eszedbe a hangzásáról? Amikor rájöttél a megoldásra - kösd össze a két képet!

A nagyobbak, akik már tudnak olvasni, mindezt a leírt szavakkal is játszhatják. Például: hall - hal. Találjatok ki magatok is hasonlókat!

4.

~~ju~~k
ly

pincér -

vízió -

csacska -

kocog -

oroszlány -

orgona -

fölny -

pászka -

ármány -

A szókeresőben állatkerttel kapcsolatos szavakat rejtettünk el. Vajon megtalálod mindegyiket? A szavak lehetnek vízszintesen és függőlegesen is.

5.

T	N	P	P	K	Z	O	O	C	S	E	M	E	G	E	M
E	A	Z	A	L	A	V	K	W	V	L	V	S	X	B	F
R	G	A	F	O	V	H	V	M	O	S	D	Ó	P	M	C
M	Y	D	D	V	J	E	G	Y	P	É	N	Z	T	Á	R
É	S	F	G	K	R	E	R	T	W	X	Z	G	P	G	S
S	Z	O	A	L	N	L	S	N	N	O	J	O	C	M	U
Z	I	Á	L	L	A	T	M	E	N	T	Ő	N	H	O	W
E	K	N	X	J	I	X	A	F	P	L	U	D	Q	A	D
T	L	E	H	Á	K	I	F	U	T	Ó	B	O	P	I	D
V	A	T	V	T	E	Y	Q	K	P	I	R	Z	X	H	E
É	K	K	E	S	Z	K	B	H	J	R	J	Ó	K	Z	T
D	V	S	J	Z	I	G	I	M	E	Q	O	T	S	O	G
E	X	H	S	Ó	N	R	E	P	F	Q	Z	F	W	Z	I
L	Z	L	J	T	K	F	F	V	R	G	A	K	E	R	T
E	K	P	U	É	A	T	V	L	H	W	U	J	B	Z	V
M	S	U	E	R	P	C	K	C	J	I	E	E	E	F	I

- kifutó
- jegypénztár
- mosdó
- játszótér
- állatmentő
- Nagyszikla
- zoocsemege
- gondozó
- természetvédelem
- kert

Folytasd a szőláncot állatkerti állatokkal! Az előző szó utolsó betűjével kezd a következőt! Ha elakadsz, kutass az interneten a különböző állatkertek oldalán, de használhatod a Fővárosi Állatkert fajlistáját is. Itt találsz: <https://zoobudapest.com/rolunk/fajlista>

6.

koala, atlanti elefántbogár, rétisas,

.....

.....

Az állatkerti térképből láthatsz egy részletet. A térkép alapján égtájak és irányok segítségével írd le, hogyan juthatsz el a Sziklakerthez a Főkaputól! A Főkapunál a piros pötty jelzi a kiindulási helyed, a lila pedig a Sziklakertet.

7.

Segítsek neked elindulni: Haladj nyugat felé az úton, sétálj el a Nagytó mellett az America Tropicana helyszínig.

.....

.....

.....

.....

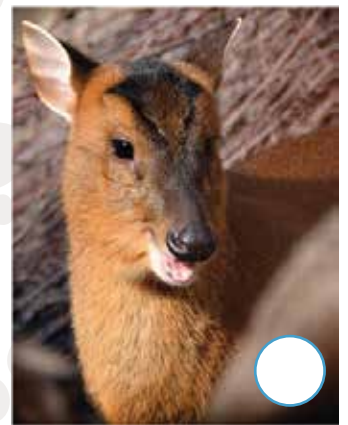
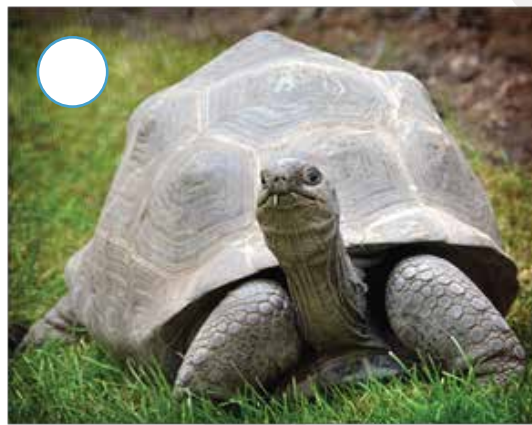
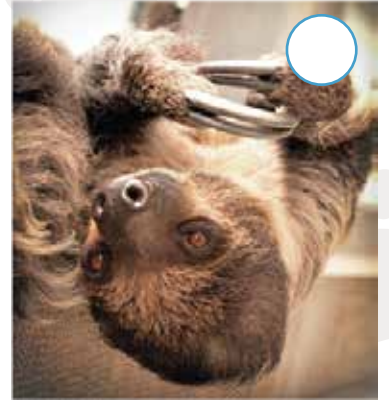
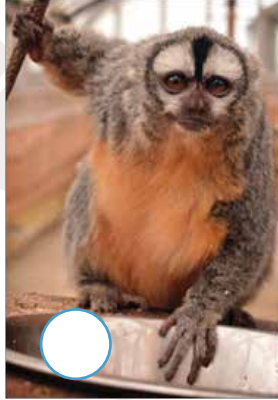
.....

.....

Felismered kép alapján az állatkertünk lakóit? A felsorolt állatnevek betűjelét írd a megfelelő képhez! Majd írd az egyes képek alá, hogy milyen állat: emlős, madár, ízeltlábú, hüllő, stb.! Nézz utána, hogy melyik állatnak milyen a természetvédelmi státusza! Ezt is írd a kép alá!

8.

- a) Aldabrai óriásteknős, b) Muntyákszarvas, c) Batla, d) Császárscorprió, e) Mókusmajom, f) Éji majom, g) Sörényes hangyász, h) Kétujjú lajhár

Miért van szükség állatkertekre?

Ugye, szeretsz állatkertbe járni? A legtöbb gyerek szeret, hiszen itt olyan élőlényeket láthat, amelyeket másutt ritkán, vagy egyáltalán nem. De ma, a technika korában ezeket az állatokat meg lehet nézni természetfilmekben is, méghozzá eredeti környezetükben. Miért van szükség akkor mégis állatkertekre?

A megismerés élménye

Bármilyen látványos is egy természetfilm, az állat közvetlen közelségének élményét nem tudja megadni. Vannak persze előnyei is az állatkerthez képest: láthatjuk például az oroszlánt zsákmányt szerezni – ilyen akciókat a kifutóban nem figyelhet meg az ember. Viszont közelről rácsodálkozni egy állat méretére, élőben hallani a hangját, sőt, érezni a szagát (még ha emiatt sokan fintorogva lépnek is be egyik-másik állatházba), mindezek a megismerésnek olyan fokozatai, amelyekhez meg a képernyő kevés. A kettő viszont remekül kiegészíti egymást.

Oktatás és kutatás

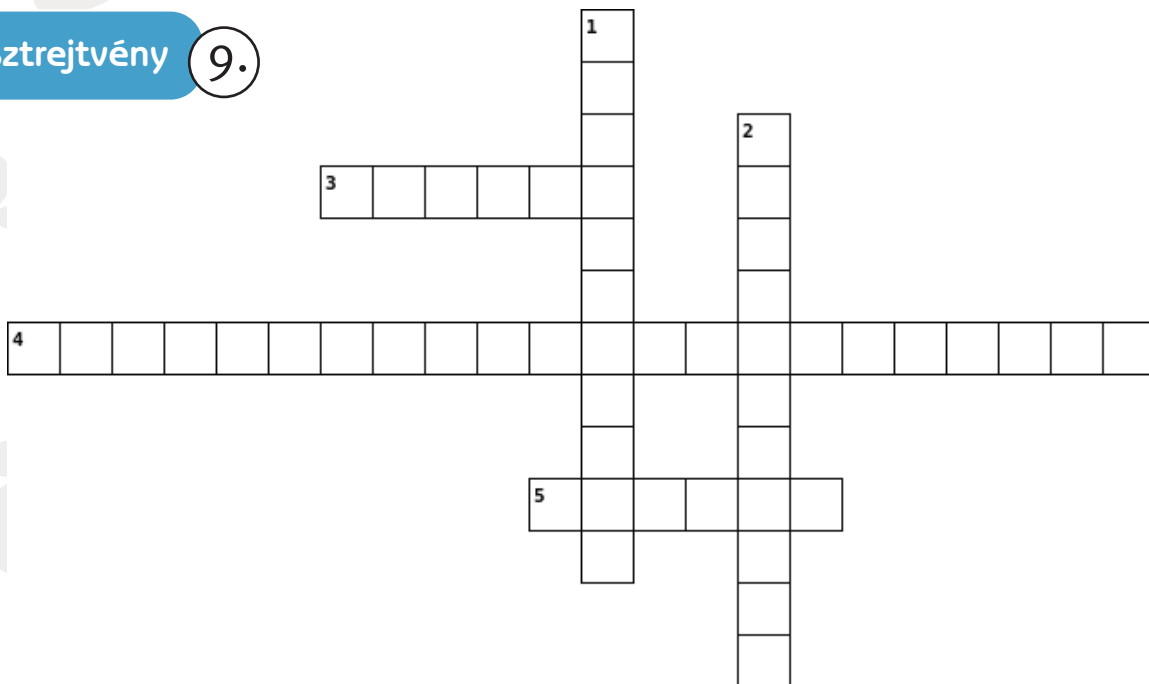
Az állatkertek feladata azonban nem ér véget az élőlények pusztá bemutatásánál. A jó állatkert üzenetet is közvetít, szemléletformáló tevékenységet is végez, és kiegészíti, érdekesebbé teszi az iskolai természettudományos oktatást. Amellett, hogy megcsodálhatjuk az orangutánt, meg is tudhatunk sok mindent róla: izgalmas társas életéről, meglepően intelligenciájáról, és arról, hogy élőhelye miattunk van veszélyben, és mi magunk is tehetünk valamit azért, hogy unokáink ne csak állatkertben láthassák. Az oktatás mellett kutatás is folyik az állatkertekben: sok mindent megtudott már a tudomány az állatok életéről, viselkedéséről, amit a szabadban megfigyelni szinte lehetetlen lett volna. És ez arra is jó, hogy a természetben segítsünk nekik.

Egyszer újra szabadon

Végezetül talán a legfontosabb dolog: számos állatnak az állatkertek jelentik a végső menedéket, mert a vadonban már nem maradt nekik hely. A kihalás szélére juttatta őket a vadászat vagy az élőhelycsökkenés: a bányászat, a mezőgazdaság, a városiasodás, amely egyre több helyet követel a földgolyó véges területéből. Ma is él a Budapesti Állatkertben olyan állat (ilyen a Mhorrgazella), amelynek több mint fél évszázada nem látták egyetlen vadon élő példányát sem. Az állatkertek viszont megőrzik és szaporítják, hogy ha majd egyszer talán jobbra fordul a helyzet a természetes élőhelyén, az állatkerti példányok leszármazottai újra szabadok élhessenek.

Keresztrejtvény

9.

Vízszintes

3. Nagy előnye az állatkerteknek, hogy itt az állatokat ilyen formában, azaz a maguk teljes valójában láthatjuk.
4. A Budapesti Állatkert kisállatkertje az egykoron Nyulak szigetének nevezett parkos területen.
5. Komoly állatkerti szaporítási munka eredményeként novemberben megszületett Wendy. Milyen állat ő?

Függőleges

1. Augusztusban és októberben is utódokat köszönthetünk ennél a családnál. A fiatalok neve Móric és Buda. Milyen állatok ők?
2. Az állatkert mely területén találkozhatunk a Mhorrgazellákkal?

Az állatkertekben látható állatfajok időről-időre változnak. A Fővárosi Állat-és Növénykert egy korszakát, fajgazdagságát írja le ez a néhány sor. Egy kis probléma adódott a nyomtatással. Jelöld a szövegben a hibákat és írd le helyesen az egész szöveget!

10.

Az állatkert 1890-as években szerezte be Jónást, az első vizilovatés egy szumátrai orszarvút. A különlegességnek számítot a sörényes hangyász, a csimpánz és az orangután, az oroszlánfóka, a vízidisznó, a petyes szarvas, és a fehérfarku gnú is. A medvéket számos faj képviselte, a barnamedvén kívül lyegesmedvét, baribált, örvösmédvét, malájmedvét, ajakosmedvét is láthatott a közönség. Egy és kétpupu tevék egyaránt voltak az állatkertben, s bemutatásra került az elefántok mindkét faja.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

A fajkoordinátor kezeli a törzskönyvet, amely az állatkerti körülmények között élő fajok egyedeinek adatait tartalmazza. Néha bizonyos adatok hiányoznak és a felderítésük komoly munkát igényel. Itt egy képzeletbeli fajlista adatait olvashatod. Egészítsd ki a táblázatot!

11.

Füles és testvére Csipa Budapesten születtek. Zselé 2015. március 4-én lett 7 éves, és pontosan 3 éve lakik a barcelonai állatkertben, testvére Egon. Luxemburgban élő szülők: Tüske és Bátor. Fényes Frankfurtból került az edinburghi állatkertbe november 26-án született, öt évvel később, mint Zselé. A budapesti szülők: Zászlós és Ében. Frankfurti állatkertbe érkezett, Füles nevet viselő állat hím, és február 13-án lesz 14 éves. A berlini szülők: Kezes és Gránit. Eszes Dublinban látta meg a napvilágot Luna és Szirt gyermekeként. Ő 5 éve lakik az antwerpeni állatkertben és három évvel született korábban, mint Zafír. Zselé születése előtt hét évvel július 5-én Szelíd és Trapp Hamburgban nézhetek szülői örömeik elé. A frankfurti szülők: Hópihe és Lelkes. Zafírt két éve szállították Hamburgba, Fényessel egy évben született, október 1-én. A hamburgi szülők: Trapp és Rózsás.

Állatkert	Állat neve	Születési ideje	Születési helye	Anyja neve	Apja neve	Neme
	Zafír		Berlin			hím
London	Vid		Hamburg			nőstény
	Eszes					hím
	Füles		Budapest			
	Fényes					nőstény
	Zselé		Luxemburg			nőstény

Szerinted milyen faj törzskönyvébe tekinthetél be?.....

Az állatkertek szerepével minden állatvédelemmel foglalkozó tisztában van. Egészítsd ki a szöveget a felsorolt szavakkal!

12.

A világ állatkertjei elsősorban, ismeretszerző céllal, döntő módon élőhelyükön (ex situ) tartanak állatokat. A természeti környezet terhelődése miatt az, nem egy esetben kritikusan fajok megmentésének, fenntartásának gyakran egyedüli lehetőségeként járulnak hozzá a fenntartásához, Ez ma már a legtöbb természetvédő körben általánosan elfogadott szükségmegoldás. A hazai állatkertek és a természetvédelem alapvető..... és lehetőségének tekintik az védelmét és a természetes diverzitás megőrzését (in situ konzerváció). Az aktív természetvédelmi különböző színterei részben már napjainkban is adottak: élőhely (mocsári teknős, európai hód, uhu stb.), repatriálások (ragadozómadarak, fehér gólyák), fajvédelem CITES-fajok kobzott példányainak elhelyezése,

Szavak: élőhelyek, vadasparkok, kívül, állatkertek, természetes, együttműködés, gyógykezelése, veszélyeztetett, sokféleség, megőrzéséhez, érdekének, rekonstrukció, bemutató

Európai Állatkertek és Akváriumok Szövetsége, amely 41 ország több mint 340 tagszervezetét köti össze. Működteti az európai veszélyeztetett fajok programját. Internet segítségével válaszolj az alábbi kérdésekre!

13.

Melyek az EAZA feladatai?

.....
.....
.....
.....

Mely magyarországi állatkertek rendelkeznek EAZA tagsággal?

.....
.....

Mikor volt a Fővárosi Állat-és Növénykertben az EAZA konferencia?

.....

Segítséget találsz a feladat megoldásához az alábbi linken:

<https://zoobudapest.com/rolunk/hirek/negyszaz-faj-vedelmerol-esett-szo-az-eaza-budapesti-konferenciajan>

Az állatkertek története

Az emberben ősidők óta megvan az igény arra, hogy állatokkal vegye körül magát. Ez persze a nagy többség számára főként a háziállatokat jelentette, a tehetősebb személyek, például uralkodók azonban nem érték be ennyivel: vadállatokat is birtokolni szerettek volna, ezzel is kifejezve hatalmukat. Valahogy így kezdődött az állatkertek története.

A történelem kezdetén

Az első állatkertet kb. 3500 évvel ezelőtt, az ókori Egyiptomban létesítették. A régészek 2009-ben bukkantak rá: az ásatások vízilovak, antilopok, elefántok, páviánok és vadmacskák maradványait tárták fel itt. Asszír és kínai uralkodók is rendelkeztek saját állatkerttel, már időszámításunk kezdete előtt. Nagy állatgyűjtő volt Izrael királya, Salamon, valamint a hódító Nagy Sándor is. A rómaiak is sok állatot fogtak be élve, bár többségüket a kegyetlen gladiátorjátékok céljaira használták fel. A tengerentúlon sem volt ismeretlen az ilyen állatsereglet: Moctezuma azték császár állatkertjét, melyben emlősök, madarak és hüllők is éltek, sajnálatos módon a spanyol konkvisztádorok pusztították el.

Párdacokat ifjú párnak

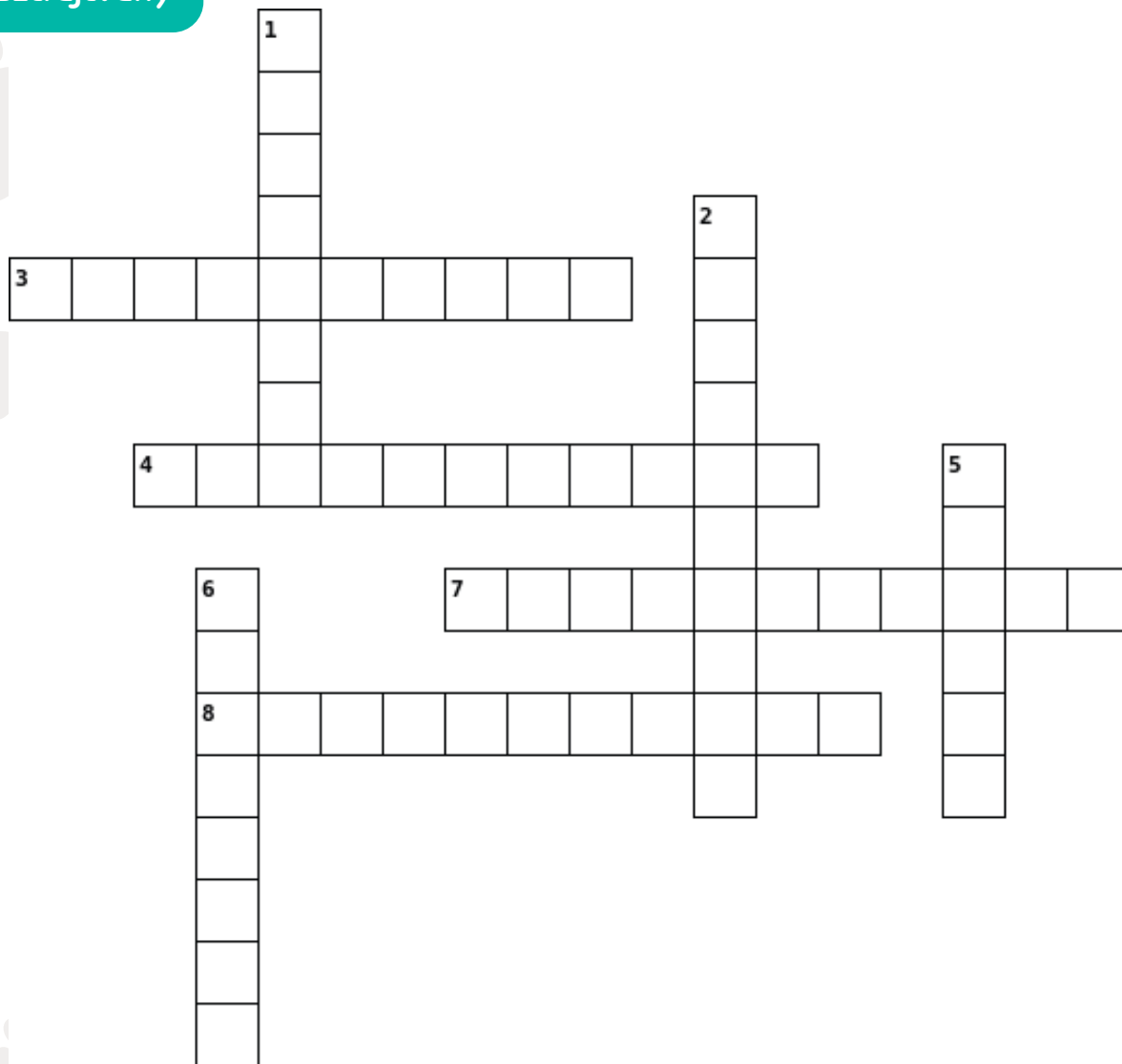
Az európai uralkodók is tartottak fenn állatgyűjteményeket. Különösen szerették a nagymacskákat: I. Henrik angol király tevéken kívül oroszlánokat és leopárdokat is tartott állatseregletében, de a magyar Mátyás királyról is tudjuk, hogy volt két oroszlánja. A királyok, császárok sokszor diplomáciai ajándékként kapták egymástól az egzotikus vadakat. Így került I. (Nagy) Károly frank uralkodó birtokába Harunal-Rasid kalifa ajándékként egy elefánt, II. Frigyes német-római császár pedig három leopárdot adott nászajándékba III. Henrik angol királynak. Ezzel kezdődött meg a nagymacskák tartása a londoni Oroszlántoronyban, mely a XVI. századtól látogatható is volt, de általában elmondható, hogy az uralkodói állatgyűjteményeket nem álltak nyitva a nagyközönség előtt.

Schönbrunnról Budapestig

Az első mai értelemben vett, és egyben a legrégebbi ma is létező állatkertet 1752-ben létesítették a bécsi Schönbrunnkastélyban, bár a nagyközönség számára csak 1765-ben nyitották meg. 1794-ben a Párizsi Botanikus kertben létesült állatgyűjtemény, amely már kimondottan az oktatást és kutatást szolgálta. A Londoni Állatkert 1828-tól 1847-ig csak a kutatás szolgálatában állt, a közönség előtt csak ekkor nyitották meg, és vele együtt született meg a ma már nemzetközileg használt „ZOO” rövidítés. 1831-ben a londonit követte a Dublini Állatkert, majd 1836-ban a világ első vidéki állatkertje, az angliai Bristolban. Pontos százegy évvel a Schönbrunni Állatkert megnyitása után, 1866-ban pedig már a magyar főváros is büszkélkedhetett állatkerttel.

Alternatív állatbemutatók

A klasszikus értelemben vett állatkerteken kívül időközben létrejöttek másfajta állatbemutatók is. Az első nyilvános akvárium a Londoni Állatkertben nyílt meg, 1853-ban. Az állatos témaparkok egy-egy állatcsoport tartására szakosodtak, legyen szó akár madárparkról, akár a tengeri emlősöket bemutató delfináriumokról. A szafariparkokban az állatok látszólag szabadon élnek; az első ilyen intézménynek a Whipsnade Park tekinthető, megint csak Angliában, amely 1831-ben nyitotta meg kapuit. Léteznek úgynevezett simogatóállatkertek, elsősorban háziállatokkal, amelyekkel testközelből találkozhat a közönség, akár meg is érintve őket. Semmiképpen nem tekinthetők állatkertnek az utazó menaszériák, amelyekben az állatokat gyakran igen rossz körülmények között tartják: ideje lenne, hogy ezek végleg eltűnjenek a történelem süllyesztőjében.

Vízszintes

- 3. Cirkuszi állatsereglet más néven.
- 4. Számos állat nyitásra történő beszerzéséről gondoskodott az Állatkert egykori igazgatója, egyben a kert egyik állatházának névadója.
- 7. Ezen a bemutatóhelyen elsősorban tengeri emlősökkel találkozhatunk.
- 8. Vadaspark, ahol a szabadon tartott állatokat autóból tekinthetjük meg.

Függőleges

- 1. Népszerű, egzotikus állat, mely Mátyás király gyűjteményében is szerepelt.
- 2. Ebből az angol szóból származik a szintén angol "zoo" szó.
- 5. Az állatkert megnyitásakor ilyen állatot adományozott a kertnek Ferenc József.
- 6. Ebben az országban található a legrégebben alapított, ma is üzemelő állatkert.

A következő feladatban olyan állításokat soroltunk föl, amelyek a nálunk található fajokkal, s az állatkertek szerepével kapcsolatosak. Azonban vannak köztük hamis állítások. Írd a mondatok mellé, melyik állítás igaz, melyik hamis! Lehet, hogy néhány kérdés utánajárást igényel: vedd hát alapul tanulmányaid, vagy keress rá az interneten, könyvekben a megoldásra.

15.

Takinokat a világon elsőként a Fővárosi Állat- és Növénykertben sikerült mesterségesen fogantatni.

A feketeuszonyú szirticápák szaporodását a Széchenyi Fürdő gyógyvizének köszönhetjük.

Az állatkerteknek oktató, kutató, természetvédelmi, s szabadidős szerepe is kiemelkedő fontosságú.

A FÁNK jelentős szerepet vállal a rákosi vipera fajvédelmi programban.

Az állatkertünkben működő Madármentő állomás minden sérült állatot fogad.

A világon közel 200 olyan faj él, amelyek léte, fennmaradása az állatkertektől is függ.

A világ legidősebb mhorr gazellája a mi állatkertünkben éli mindennapjait.

Állatkertünk fő célkitűzései közé tartozik a zoopedagógiai foglalkozások, oktató, tematikus programok megtartása.

Állatkertünk sok szervezet tagja, emellett részt vesz számos programban is. Keress rá az internet segítségével mit jelentenek az alábbi rövidítések? Kösd össze a megfelelő magyarázattal!

16.

EEP

Nemzetközi Törzskönyv

EAZA

Természetvédelmi program, melynek célja az őshonos állatok mentésével, s az ismeretterjesztő munka fejlesztésével kapcsolatos.

WAZA

Egy uniós kezdeményezés, mely a növény és állatvilág védelmére, megőrzésére, s az élőhelyek védelmére fordít pénzügyi forrásokat.

ISB

Állatkertek- és akváriumok Világszövetsége, a világ állatkertjeit összefogó szervezet.

Life +

A magyar állatkertek szakmai szervezete.

ZOO4NAT

A veszélyeztetett állatok állatkerti védelmének eleme: a fajmegőrző tenyésztési program.

MÁSZ

Európai Állatkertek és Akváriumok Szövetsége, egy szervezet, mely magába foglalja az európai állatkerteket és akváriumokat.

Állatkertünkben számos veszélyeztetett faj úgynevezett EEP programban, vagyis koordinált fajmegőrző programban vesz részt. Ez, állatkertünk esetében összesen 69 fajt jelent. A következő feladatban 5 leírást olvashatsz. Mindegyik olyan állatfajhoz tartozik, amelyeknek kidolgozott EEP programja van Állatkertünkben. Mely fajokra gondoltunk?

17.

E faj külleme olajzöldszínben pompázik. Új-Zélandon él, s Állatkertünkben is megtalálható. Társas lények, szeretnek játszani s mindent szétszedni, ami csőrük közelébe kerül. Kitűnő logikai érzékkel rendelkeznek, remek problémamegoldó-képességüknek köszönhetően sok feladattal megbirkóznak. Mindenevő, fogyaszt például magvakat, gyümölcsöket, zöldségeket, rovarokat, dögöt.

E faj Északnyugat-Afrikában őshonos, ám sajnos a vadászat és az élőhelyének csökkenése következtében mára már természetes élőhelyén egy példány sem él. A faj fennmaradásában az állatkertek segítenek, melyben a FÁNK is részt vállal. A világ állatkertjeiben közel másfélszáz él belőlük. Mi büszkélkedhetünk a világ legidősebb egyedével - Evita az idén töltötte be a 19. életévét.

E faj Ázsia néhány országában fordul elő, s a dhole, vagy dól néven is szokták emlegetni. Igen hatékony, eredményes vadász, akik elől útja során még a tigris is kitér. A természetben főként bundája miatt vadászták, egyes helyeken dűvadként tartották számon, emellett élőhelye is fogyatkozik, emiatt állománya lecsökkent. Állatkertünkben 2008 óta tartjuk e fajt, 2009 óta van rendszeres szaporulat, ami ötvennél is több utód születését eredményezte.

Ez a sokak számára ismeretlen párosujjú patás állat, közeli rokonaihoz tartoznak a kecskék, juhok s a pézsmatulok is. E faj élőhelye Ázsia, azon belül pedig a Himalája keleti vidéke, s a szomszédos magashegységek. Állatkertünkben jelenleg 3 egyed él, egy hím és két nőstény. A hím, aki Janek névre hallgat, idén júniusban érkezett hozzánk.

E faj egyedei a Kiszikla oldalában elhelyezkedő, keselyűröpdében láthatók, s közel 40 egyedet számlálnak. Ezek az állatok nem keltenek nagy feltűnést, így sok embernek talán ismeretlenek. Küllemük ugyanis eltér a többi, színpompás állatétól: fejük búbja kopasz, erre utal a „tar” elnevezés, alapszínük fekete, emiatt viseli a „varjú” nevet, miközben velük nem, de az íbiszekkel közelebbi rokonságba tartozik.

Az állatkertek küldetése

Nem lehet azt mondani, hogy az egykori állatkertek túlzottan kényelmesek lettek volna az állatok számára. Többnyire szűk ketrecekben tengették életükét, és ritkán szaporodtak: az állatkertek rendszeres utánpótlásra szorultak a vadonból. Mára ez megváltozott: több állat kerül vissza az állatkertekből a vadonba, mint fordítva.

Élet a rács mögött

Amíg nem létezett televízió és színes képeskönyvek, az emberek többsége az egzotikus állatokat csak az állatkertből ismerhette meg, így a kertek igyekeztek minél többféle állatot felsorakoztatni, afféle bélyeggyűjtemény módjára. A látogatókat nem különösebben zavarták ezek a viszonyok; a ragadozók esetében talán még rendjén valónak is tekintették, hogy a „gonosz” farkasnak, „vérszomjas” tigrisnek rács mögött a helye, mint a bűnözőknek. A sivár körülmények miatt az állatok nagy részénél kényszertevékenységek, sztereotip mozgások alakultak ki náluk. Mindenki számára ismerős látvány volt a fejét szüntelen ingató, egyik lábáról a másikra ringatózó medve vagy elefánt, a ketrecében vég nélkül köreit járó tigris, párduc („Puha lépte acéllá tömörül” – Rilke: A párduc; ford.: Szabó Lőrinc). Az állatkölyköket gyakran elvették az anyjuktól, és mesterségesen nevelték fel, természetellenes viselkedésre szoktatva őket.

Fordul a kocka

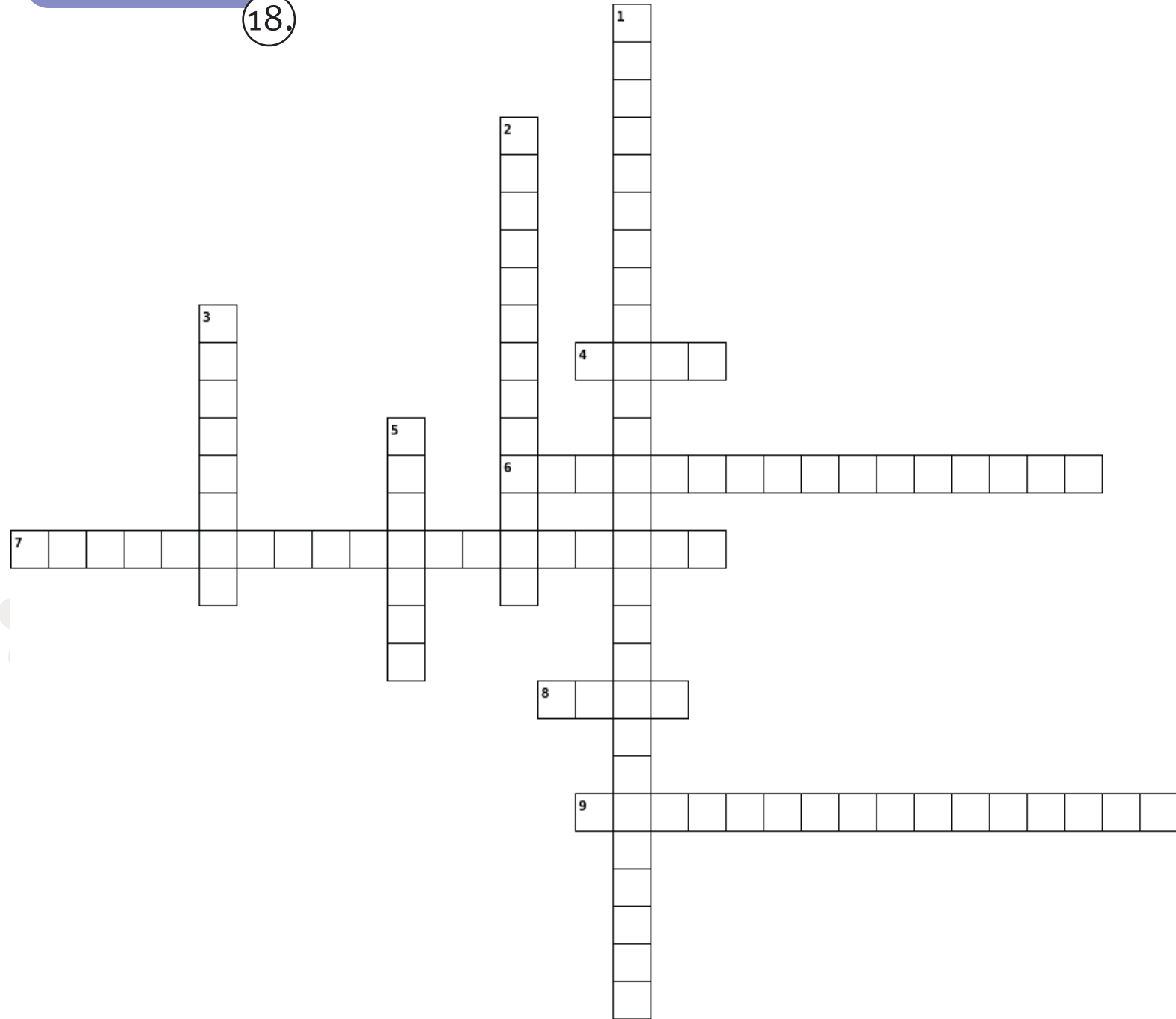
Mindez nem jó üzenetet közvetített a közönség felé: az ember felsőbbrendűségét, a természet legyőzését hirdette akaratlan is. Ám az állatkertek már az 1800-as évek elejétől is feladatuknak tartották a kutatást, az oktatást, és ahogy az idők változtak, a szakemberek egyre többet tudtak meg az állatok életéről, igényeiről. Így az állatkerti példányok élettartama növekedni kezdett, és lassanként magasabb lett, mint a vadonban élő társaiké. Egyre gyakrabban szaporodtak, így az állatkertek már egymás között cserélték őket, egyre kevésbé szorulva rá a vadbefogókra és állatkereskedőkre. A természetből való befogás egyébként is egyre nagyobb nehézségekbe ütközött, ahogy az egyes fajok állománya rohamosan csökkent. Már a huszadik század elején megindult hát az állatkertek összefogása az állatok kimondottan természetvédelmi, fajmegőrzési célú tenyésztéséért, afféle modern Noé bárkáiként.

Mennyiség helyett minőség

Ahogy a technika tökéletesedésével a természetfilmnek egyre jobb minőségben jutottak el a közönséghez, és az emberek láthatták az állatokat a természetes közegükben élni, a látogatókban is megnőtt az érzékenység az állatok jólléte iránt, az igény arra, hogy elégedett, boldog élőlényeket lássanak az állatkertben. A bélyeggyűjtemény-szerű bemutatásmóddal szakítva, az állatkertek inkább kevesebb faj tartására vállalkoztak, de azoknak igyekeztek minél tágasabb teret, minél kényelmesebb, és ahol lehet, természetszerűbb körülményeket biztosítani. Kifejlődött egy új állatkerti tudományág: a környezetgazdagítás, amelynek célja, hogy az állatkerti állatok életét minél változatosabbá, élvezhetőbbé tegye, felszámolva az unalmat és az ezzel járó viselkedéstorzulásokat. Az állatkert egyre kellemesebb hellyé vált, nemcsak a látogatók, hanem az állatok számára is.

A természet védelméért

Az állatkertek küldetését tehát négy szóban lehet összefoglalni: szórakoztatás, oktatás, kutatás, természetvédelem. Napjainkra egyre inkább az utóbbi szolgálatába áll a másik három is, hiszen az állatkertekben folyó szemléletformáló tevékenység is elsősorban a környezetbarát életmódra, az állatokat fenyegető veszélyek tudatosítására irányul, a kutatások pedig elsősorban a veszélyeztetett fajok állatkerti tenyésztését és visszatelepítését segítik. Az állatkertek európai, illetve világszövetségének (EAZA, WAZA) tagszervezetei egymással együttműködve, tenyésztési programok (pl. EEP, ESB) által koordináltan végzik munkájukat. A Budapesti Állatkert 69 faj nemzetközi tenyésztési programjában vesz részt: közülük kettő, a mandrill, pompás koronásgalamb és a keleti szürke óriáskenguru törzskönyvét kollégáink vezetik.

Vízszintes

4. European Association of Zoos and Aquaria
6. Rendellenes viselkedés, amely a korabeli állatkertek sivár körülményei miatt alakult ki egyes állatoknál.
7. Állatkerti tudományág, amelynek célja, hogy az állatkerti állatok életkörülményeit, hétköznapjait, változatosabbá, élvezhetőbbé tegye.
8. World Association of Zoos and Aquariums
9. Az állatkertek legfőbb küldetése.

Függőleges

1. A hazai állatkerteket tömörítő szervezet neve.
2. A korabeli állatkertek így módon szerezték be állataikat.
3. Manapság az állatkertek ilyen úton tudnak egy-egy állatot beszerezni.
5. Ennek a tevékenységnek az XIX. század kezdetétől egyre nagyobb jelentőséget tulajdonítottak az állatkertekben.

Kézműves foglalkoztató

Karácsony közeledtével...

Az állatkerti Mikulás már elhozta az állatoknak az Állatkerti Alapítvány ajándékait. Mindenki az ízlésének megfelelő finomságokat kapott, sőt az ajándékok között több játék is akadt. De sok állat magával a csomagolással is jót játszott.

Nézd meg erről kisfilmünket!

Itt megtalálod: https://www.youtube.com/watch?v=wbYQ3K9MRpQ&feature=emb_title

Karácsony közeledtével, az advent időszakában öltöztessük ünnepi díszbe otthonunkat, ezzel hangolódva az ünnepre. Készítünk egy ehető, akár házi kedvenceknek is adható Mikulást, illetve egy dekorációba illeszthető manót.

Csemege-Mikulás

Alapanyagok, eszközök:

piros alma (fontos, hogy piros legyen, hiszen ez adja majd a Mikulás ruhájának színét), dió, vagy fa golyó, vatta, piros papír (ha nincs, fehér papírt is ki lehet színeezni), filctoll, ragasztó vagy ragasztópisztoly, olló

Először a Mikulás sapkáját készítjük el. A dió/golyó lesz a Mikulás feje, melyre papírból passzoló gúlát hajtogatunk és a szélét megragasztjuk. Tetejére bojtot, az aljára körbe prémet ragasztunk vattából. Megrajzoljuk a dióra/golyóra a Mikulás arcát, majd ráragasztjuk a fejre a sapkát.

Ha ezzel kész vagyunk, szakállat formálunk a vattából és a fej alsó részére ragasztjuk. A fejet helyezük az alma száránál lévő mélyedésbe.

És kész a Mikulás figuránk. Helyezzük házi kedvencünk mellé és készítsünk egy fényképet róluk! Vagy kitehetjük az ablakba díszként, de az almát felvágva csemegeként adhatjuk házi kedvencünknek is vagy mi is megehetjük.

Manó

Alapanyagok, eszközök:

ragasztópisztoly, drót, madzag, zsák anyag (pl.: juta), tömő anyag (ha nincs, újságpapír galacsinok is megteszik), olló, piros maradék anyag vagy papír, vatta (vagy valamilyen bolyhos anyag a szakállnak), dió vagy fagolyó

Először a manó testét és sapkáját vágjuk ki a zsákból. Amennyit kiad a maradék anyagunk, akkorát készítsünk! A testhez egy hosszú téglalap, a sapkához pedig két háromszög alakú darabra lesz szükségünk. Miután kivágtuk a darabokat, a téglalap két hosszú oldalát beragasztózzuk és egymásra hajtjuk. A sapkát szintén összeragasztjuk, azzal a különbséggel, hogy az anyag szélére drótot igazítunk. Később a drót segítségével lehet majd beállítani a kívánt helyzetbe a sapkát.

Ha megszáradt a ragasztó, kifordítjuk mindkét munkadarabunkat. A testet megtöltjük valamilyen tömőanyaggal, és a nyakát összezárjuk. Ez történhet szintén ragasztóval, vagy egy darab madzaggal.

Ha szeretnénk, díszíthetjük a manónk sapkáját szívekkel, vagy csíkokkal. Ezeket felvarrhatjuk vagy ragaszthatjuk is.

Következő lépésben megformázzuk az arcot: a szakállat, majd utána az orrot ragasszuk fel.

Ha elkészültünk, akkor utolsó lépésként a sapka és a test összeillesztése következik. Igazítsuk el, és ha megfelelő, akkor ragasszuk össze a két darabot. Ezek után be lehet állítani, hogyan álljon a sapka, illetve a szakállat is érdemes kicsit megigazgatni.

Kedves darabja lehet az otthonunknak, s akár a karácsonyi dekorációnk részét képezheti. Ha kisgyermekünk van, el is nevezhetjük, vagy akár egy estimese keretében közös történetet szöhetünk az „új lakóról”.

Szeptember közepén indítottuk el az Állatkerti világ című sorozatot, amely hetente jelentkezett egy-egy újabb kreatív családi foglalkoztató füzettel. A tizennegyedik, egyben záró füzethez érkeztünk. Reméljük, hogy sok hasznos információval és sok-sok új ötlettel, élménnyel gazdagodtatok, amíg törtétek a fejeteket a feladványok megoldásain vagy elkészítettétek kézműves alkotásaitokat!

Köszönjük, hogy velünk kalandoztatok!

Boldog karácsonyt!

Készítették:

Bagosi Zoltán
Fodor Zsuzsa
Horváth Alexandra
Király-Nagy Éva
Knáb Krisztina
Mirtse Áron
Polnai Krisztina
Takács-Kocsis Boglárka
Tóth Brigitta

2020
Budapest